

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATURA GENERALNA
ZASTĘPCA
PROKURATORA GENERALNEGO

Warszawa, dnia 13.08 2012 r.

4088 16.08.2012
Gm

PG IV KSK-547/12

Pani
Maria Pańczyk-Pozdziej
Wicemarszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiadając na przekazane przy piśmie z dnia 4 kwietnia 2012 roku nr BPS/043-08-312/12 oświadczenie Pana senatora Grzegorza Wojciechowskiego, złożone na 8. posiedzeniu Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 29 marca 2012 roku, w części dotyczącej wniesienia kasacji w sprawie zabójstwa Wojciecha B , w nawiązaniu do pisma skierowanego do Pani Marszałek w dniu 2 maja 2012 roku nr PR V 861-1541/06, PG IV KSK-905/11 uprzejmie informuję, że w Departamencie Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej poddano analizie akta postępowania Sądu Okręgowego w Płocku o sygn. II K 128/11, w tym prawidłowość i zasadność zapadłych w tej sprawie orzeczeń.

Celem powyższej analizy było ustalenie przesłanek umożliwiających wniesienie przez Prokuratora Generalnego kasacji na niekorzyść Oleksandra I od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 7 marca 2012 roku, sygn. akt II AKz 125/12, utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 16 stycznia 2012 roku, sygn. akt II K 128/11 w przedmiocie umorzenia postępowania i zastosowania wobec podejrzanego o czyn z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. i inne Oleksandra I środka

zabezpieczającego, polegającego na umieszczeniu go w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym.

Należy podkreślić, że w toku analizy akt uwzględniono okoliczności ujęte w oświadczeniu senatora RP Pana Grzegorza Wojciechowskiego, protokole przyjęcia skargi od Pana senatora z dnia 22 marca 2012 roku, protokole przyjęcia skargi od Posła do Parlamentu Europejskiego Pana Janusza Wojciechowskiego z dnia 28 maja 2012 roku oraz wniosku o wywiedzenie kasacji Pana Włodzimierza B. z dnia 30 kwietnia 2012 roku, skierowanego do Prokuratora Generalnego.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w wymienionej korespondencji wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 17 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania karnego, nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza m. in. wówczas, gdy ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia przestępstwa. Z kolei art. 31 § 1 Kodeksu karnego stanowi iż nie popełnia przestępstwa, kto m. in. z powodu choroby psychicznej nie mógł w czasie czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem.

Z uwagi na fakt, iż powołani w sprawie biegli lekarze psychiatry rozpoznali u podejrzanego o czyn z art. 148 § 1 k.k. i in. chorobę psychiczną w postaci zaburzeń schizoafektywnych, stwierdzając przy tym, iż *tempore criminis* miał on zniesioną zdolność do rozumienia znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem w rozumieniu art. 31 § 1 k.k., w pełni zasadny był wniosek prokuratora skierowany na podstawie art. 324 k.p.k. do Sądu Okręgowego w Płocku o umorzenie wobec podejrzanego postępowania.

Sąd procedując w przedmiocie wniosku prokuratora, połączono-wobec treści opinii biegłych psychiatrów- z wnioskiem o zastosowanie środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia podejrzanego w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym, zobligowany był, w oparciu o art. 93 k.k., przed orzeczeniem tego środka, wysłuchać biegłych lekarzy psychiatrów oraz psychologa. Przywołany przepis ma charakter normy gwarancyjnej i odnosi się do wszystkich środków zabezpieczających (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13.11.2007 roku, sygn. V KK 336/07).

Obowiązku wynikającego z art. 93 k.k. sąd I instancji dopełnił, wysłuchując wymienionych biegłych na posiedzeniu w dniu 16 stycznia 2012 roku. Na posiedzeniu tym biegli podtrzymali złożone do akt opinie wnioskując o umieszczenie podejrzanego w zakładzie zamkniętym o wzmożonym rygorze, w celu zapobieżenia ponownemu popełnieniu przez niego czynów zabronionych o znacznej szkodliwości społecznej (jest to jedna z przesłanek warunkujących orzeczenie środka zabezpieczającego). Po wysłuchaniu biegłych, sąd postanowieniem z dnia 16 stycznia 2012 roku umorzył wobec Oleksandra I. na

podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. postępowanie karne o czyny z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k., 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. i inne, orzekając na podstawie art. 94 § 1 k.k. tytułem środka zabezpieczającego umieszczenie podejrzanego w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym, wskazanym przez Komisję Psychiatryczną do spraw Środków Zabezpieczających przy Ministrze Zdrowia.

Należy mieć przy tym na uwadze, iż orzeczenie tego środka w przypadku zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 94 § 1 k.k. ma charakter obligatoryjny, przepis ten stanowi bowiem, iż jeżeli sprawca w stanie niepoczytalności, o której mowa w art. 31 § 1 k.k., popełnił czyn zabroniony o znacznej szkodliwości społecznej i zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że popełni taki czyn ponownie, sąd orzeka (nie zaś *może orzec*) umieszczenie sprawcy w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy w Płocku wskazał przy tym, iż w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznań świadków (z uwzględnieniem zeznań pokrzywdzonych i funkcjonariuszy Policji) i wyjaśnień podejrzanego, sprawstwo czynu nie budzi wątpliwości. Wobec powyższego, jak również uwzględniając wnioski opinii biegłych i treść protokołu posiedzenia z dnia 16 stycznia 2012 roku, brak jest podstaw do kwestionowania zasadności postanowienia o sygn. II K 128/11.

Powyższe orzeczenie poddane zostało kontroli instancyjnej na skutek zażaleń wywiedzionych przez obrońcę podejrzanego (w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania) oraz przez pokrzywdzonych, zarzucających sądowi I instancji przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów, bezzasadne przyjęcie, iż złożone do akt opinie biegłych lekarzy psychiatrów i psychologa są jasne, kompletne i rzetelne oraz niezasadne oddalenie wniosku o dołączenie dokumentacji z obserwacji podejrzanego, sporządzonej przez pomocniczy personel medyczny.

Postanowieniem z dnia 7 marca 2012 roku, sygn. akt II AKz 125/12 Sąd Apelacyjny w Łodzi utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w Płocku, zmieniając je jedynie w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

W pierwszej kolejności, z uwagi na zarzut podniesiony przez pokrzywdzonego Włodzimierza B. , należy zauważyć, iż już początkowej części uzasadnienia sąd odwoławczy wskazał, że wobec tożsamości znacznej części zarzutów jak również argumentacji przytoczonej na ich poparcie, zasadnym było łączne odniesienie się do nich. Stanowisko to należy uznać za zasadne, bowiem oczywistym jest, iż w przypadku podnoszenia zarzutów tej samej treści wspartych tożsamą argumentacją sąd II instancji zajmuje niejako jedno i to samo wobec nich stanowisko, niezależnie od tego, ile razy i przez

który z uprawnionych podmiotów zostały one podniesione. Zbędne powtarzanie tych samych argumentów, uzasadniających zajęte stanowisko mogłoby prowadzić jedynie do uczynienia uzasadnienia orzeczenia odwoławczego nieczytelnym.

Uzasadnienie postanowienia Sądu Apelacyjnego w Łodzi nie daje podstaw do przyjęcia, iż sąd ten nie odniósł się do któregośkolwiek z zarzutów zawartych w zwykłych środkach odwoławczych.

W szczególności sąd ten wnikliwie odniósł się do kwestii związanych z opiniami biegłych psychiatrów i psychologa, wywołanych w sprawie, wskazując iż biegli ci nie tylko zapoznali się z aktami sprawy, ale mieli również bezpośredni (i co należy podkreślić, wystarczająco długi) kontakt z podejrzanym, zapewnione uczestnictwo na każdym etapie badań i obserwacji biegłego tłumacza, a także możliwość obserwacji zachowań Oleksandra I za pośrednictwem monitoringu, jak również wykorzystania obserwacji personelu pomocniczego (vide protokół posiedzenia z dnia 16 stycznia 2012 roku, opinia ustna biegłego Tomasza Nowakowskiego).

Należy również wyjaśnić, iż stosownie do treści art. 201 k.p.k. sąd może powołać innych biegłych wtedy, gdy stwierdzi, że opinia jest niepełna lub niejasna, albo gdy zachodzi sprzeczność w samej opinii lub między różnymi opiniami w tej samej sprawie. Zgodnie z wielokrotnie wyrażanym przez Sąd Najwyższy stanowiskiem *„przepis art. 201 k.p.k. znajduje zastosowanie wówczas, gdy opinia biegłego jest niepełna lub niejasna albo gdy zachodzi sprzeczność w samej opinii. Opinia jest niepełna, gdy nie zawiera odpowiedzi na wszystkie pytania zawarte w postanowieniu o powołaniu dowodu z opinii biegłego, a także wtedy, gdy w opinii brak pełnego sprawozdania z przebiegu badań przeprowadzonych przez biegłego. Opinię można uznać za niepełną także wtedy, gdy biegły pomija ujawnione w toku postępowania dowody lub gdy opinia zawiera tylko wnioski, bez przedstawienia przesłanek, na podstawie których biegły te wnioski sformułował.*

Niejasność opinii, o której mowa w przepisie, ma miejsce w razie niezrozumiałości wywodów biegłego, niemożności ustalenia, w jaki sposób biegły doszedł do końcowych wniosków, wreszcie wtedy, gdy wywody te i wnioski są nielogiczne. Do wewnętrznej sprzeczności opinii dochodzi wówczas, gdy wnioski biegłego wzajemnie się wykluczają lub gdy wnioski nie przystają do wyników badań przeprowadzonych przez biegłego” (por. postanowienie SN z dnia 26 marca 2008 roku, sygn. akt II KK 19/08). Opinia jest niejasna wówczas, gdy organ procesowy nie może jej zrozumieć, gdy nie jest dla niego jasne, jakie biegły w ogóle zajmuje stanowisko, jeśli poglądy biegłego są niespójne a tezy wieloznaczne.

W niniejszej sprawie nie zaistniała żadna z przesłanek, określonych w art. 201 k.p.k., nakazujących sadowi rozważenie powołania innych biegłych lub zasięgnięcia opinii uzupełniającej. Nadto, jak wcześniej wskazano, sąd I instancji, zobligowany treścią art. 93 k.k., na posiedzeniu w dniu 16 stycznia 2012 roku wysłuchał opinii lekarzy psychiatrów i psychologa, przy czym biegli ci w toku posiedzenia odpowiadali obszernie również na pytania pełnomocników pokrzywdzonych.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż dowód z opinii biegłego-podobnie jak każdy dowód w sprawie-podlega swobodnej ocenie sądu, dokonywanej w myśl reguł zawartych w art. 7 k.p.k. i ocena ta podlega swego rodzaju ochronie, nie może być kwestionowana jedynie ze względu na niesatysfakcjonujące dla stron wyniki tej oceny.

Jak trafnie zauważył Sąd Apelacyjny w Łodzi, w niniejszej sprawie opinie zostały sporządzone przez wysoko wykwalifikowanych specjalistów, po wnikliwej analizie całokształtu zgromadzonych w tym zakresie informacji, nie nasuwają zastrzeżeń pod względem kompletności i jasności, brak jest zatem podstaw do formułowania zarzutu obrazy art. 201 k.p.k. za zasadny.

Za trafne należy również uznać stanowisko sądu odwoławczego w zakresie, w jakim wskazał iż prywatna opinia dotycząca stanu zdrowia psychicznego podejrzanego, dołączona przez stronę, nie ma charakteru dowodu, zaś jej autor nie staje się automatycznie biegłym w sprawie. Opinia taka ma jedynie charakter informacyjny, który może-ale nie musi-skutkować rozważeniem przez sąd powołaniem biegłego, innego biegłego lub zasięgnięciem opinii uzupełniającej. Jak jednak wcześniej wskazano, w realiach niniejszej sprawy przesłanki z art. 201 k.p.k. nie wystąpiły.

Należy przy tym podkreślić, iż powyższe stanowisko sądu odwoławczego znajduje pełne odzwierciedlenie w licznych judykatach Sądu Najwyższego, w tym m.in. w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2008 roku, sygn. akt II KK 290/07. W orzeczeniu tym wyrażony został pogląd, iż *„opinie prywatne, czyli pisemne opracowania zlecone przez innych uczestników postępowania aniżeli uprawnione organy procesowe, nie są opiniami w rozumieniu art. 193 k.p.k. w zw. z art. 200 § 1 k.p.k. i nie mogą stanowić dowodu w sprawie”*.

Natomiast mając na uwadze podnoszony przez oskarżyciela posiłkowego zarzut, iż sąd II instancji nie oddalił wniosku o przeprowadzenie dowodu z prywatnej opinii dotyczącej stanu zdrowia psychicznego podejrzanego w formie postanowienia, poza wyżej wskazaną kwestią jej wartości jako dowodu należy mieć na uwadze, że sąd ten na posiedzeniu w dniu 7 marca 2012 roku ujawnił treść pisma Włodzimierza B. [imię] wraz z dołączoną do niego opinią psychiatryczną dr med. Jerzego Pobocho. Nadto do opinii tej odniósł się w uzasadnieniu

orzeczenia odwoławczego wskazując, iż nie zawiera ona informacji, które mogłyby podważyć poprawność opinii sporządzonych przez powołanych w sprawie biegłych. W tej sytuacji nie można formułować pod adresem tego orzeczenia zarzutu obrazy art. 170 k.p.k.

Za nietrafny należało uznać również zarzut sumarycznego i powierzchownego, w ocenie oskarżyciela posiłkowego, rozpoznania przez sąd odwoławczy zarzutów zawartych w zażaleniach. Poza przytoczeniem zasadnych powodów, dla których sąd ten tożsame zarzuty rozpoznał łącznie, wyjaśnić należy, iż nie zawsze lapidarność uzasadnienia orzeczenia sądu II instancji może być powodem podnoszenia zarzutu obrazy art. 457 § 3 k.p.k. Możliwe są bowiem sytuacje, „w których sąd odwoławczy-podzielając w pełni dokonane przez organ orzekający w pierwszej instancji oceny faktyczne i prawne-może uchylić się od wnikliwego odniesienia się w uzasadnieniu swojego orzeczenia do podniesionych zarzutów, ale warunkiem takiego postępowania jest pełność argumentacji organu orzekającego w pierwszej instancji, także w tym zakresie, który stał się następnie przedmiotem zarzutów zawartych w środku odwoławczym; w takiej sytuacji byłoby to jedynie zbędnym powtórzeniem zasadnej argumentacji organu procesowego I instancji” (por. postanowienie SN z dnia 24 listopada 2009 roku, sygn. akt II KK 134/09). W niniejszej sprawie sąd I instancji odniósł się wnikliwie i obszernie do opinii biegłych psychiatrów, wskazując, dlaczego w jego ocenie opinia sądowo psychiatryczna i psychologiczna są jasne, pełne i rzetelne, które to stanowisko w pełni zaaprobował sąd odwoławczy.

Podsumowując stwierdzić należy, iż w rezultacie analizy akt sprawy nie stwierdzono, aby wymienione postanowienia sądów I i II instancji wydane zostały z rażącym naruszeniem prawa materialnego lub procesowego o takim znaczeniu dla prawidłowego jej rozpoznania i w taki sposób, że mogło to mieć istotny wpływ na treść zapadłych orzeczeń, a tylko zaistnienie wskazanych uchybień uzasadniałoby wywiedzenie skargi kasacyjnej.

Z przedstawionych względów brak jest podstaw do wniesienia w tej sprawie kasacji na niekorzyść Oleksandra I w trybie art. 521 § 1 k.p.k.

ZASTĘPCA
PROKURATORA GENERALNEGO

Marzena Kowalska